

Sievietes, kuras 70. gadus un 80. gadu sākumā ieguva pedagoģisko izglītību, šobrīd veido skolotāju kodolu. Uz viņu pieredzes un entuziasma, spējas mainīties līdz laikam šobrīd turas izglītības gars lauku skolās.

MAIRITA KAŅEPE

Lielākajā - Priekuļu - vidusskolā paaudžu maiņas izraisītu skolotāju krīzi prognozē pēc pieciem gadiem. Latvijas mērogā jaunu skolotāju piesaistīšana skolām iecerēta caur augstskolu veikumu. Pedagoģu studiju programmu īstenošanai tās, iespējams, saņems valsts finansējumu atkarībā no absolventu skaita, kas patiešām dosies darbā uz skolām.

Vecākos pedagogus pārmaiņas satrauc

Amatas novada Apvienotā izglītības pārvalde pārzina mūsdienu novadu – Amatas, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas un Vecpiebalgas – izglītības iestādes. Pārvaldes vadītāja **Dina Dombrovska** atzīst:

- Pavisam drīz skolās ieviesīs jaunu mācību saturu, tas no pedagogiem prasīs citu darba tempu un pieeju. Skolotāji ar lielu stāžu, kuri pie horizonta saredz pensijas gadus, ir bažīgi par sevi sistēmā, kāda veidojas izglītības nozarē. Viņi teic, ka grib ātrāk prom no darba skolā. Liela daļa bijuši pretī tam, ka nolietas katrā skolā labās iestrādes, vērtības. Skolotājiem, kuri tās radījuši, bija grūti saprast, ka atnāks jauni laiki un izplosīsies pa skolu. Skolotāji, kuri strādājuši ar misijas apziņu pedagoģijā, sev jautā: "Vai būšu vērtība arī jaunajā darba sistēmā?" Tie, kam tuvojas pensijas gadi, nevēlas iedziļināties jaunajā sistēmā, un viņus var saprast. Pārmaiņas izspiedīs pedagogus no skolām, bet kas nāks vietā?"

Skolotāju paaudžu maiņa - neizbēgama

Jaunie nesūdzas, bet meklē citu profesiju

D. Dombrovska atzīst, ka, pētot lauku skolu statistiku, viena otra problēma ir tik acīmredzama: "Ar četrdesmitgadniekiem viss būs kārtībā, viņi paliks, ja saredzēs sevi pedagoģijā arī turpmāk. Ar gados jaunākiem pedagogiem problēmu nebūs - viņus skolas dabūs, ja jaunajam darba modelim sekos atbilstoša samaksa. Pie tagadējā darba samaksas modeļa jaunie skolotāji gan atnāks strādāt uz skolu, bet uz gadu vai diviem un "pasildījušies" aizmuks. Jaunie cilvēki atšķirībā no vidējās paaudzes par sūrumu skolā neraudās, viņi sakravās savas lietas, lai aizietu, bet skolai vajadzīga kadru stabilitāte. Tikai tad var izvirzīt mērķi skolas darbībai ilgtermiņā ar lielāku garantiju to sasniegt. Ja pedagogi būs kā bites, kas pārlido, stabilitātes skolās nebūs. Nevaru iedomāties, kā direktors varēs panākt jaunās izglītības programmas "Skola 2030" prasības, ja nebūs skolotāju, kas jauno īsteno. Skola izniks.

Skolotāji izglītības procesu virzībā ir spēcīgi spēlētāji, ap sevi rada tik būtisko - enerģiju. Spēlējoties ar pedagogiem, viņu problēmas nerisinot, valsts var daudz zaudēt. Tas jau notiek izglītībā.

Lai nopelnītu, jābraukā no skolas uz skolu

Izteikti valstī trūkst eksakto priekšmetu skolotāju - fizikas, ķīmijas, matemātikas. Tie ir sarežģīti pasniedzami priekšmeti, bet mazajās pamatskolās šo priekšmetu skolotājiem nav tik daudz stundu, lai strādātos nopelnītu, un viņiem ik nedēļu jābraukā no sko-

las uz skolu. Vienu brīdi šādi samilza problēma arī ar mūzikas skolotāju atrašanu. Mūzikas pasniegšana nav joka lieta, it sevišķi, ja skolas nosacījums ir kora vadīšana. No skolotāja tas prasa ļoti nopietnu darbu. Ne kurš katrs to uzņemsies. Koris – tas jau ir līmenis, kas jāsasniedz."

D. Dombrovska teic, ka nevienā lauku skolā, ko pārzina, nav tā, ka kādu mācību priekšmetu vispār nepasniedz, jo trūkst skolotāja. Skolu direktori strādājuši arī kā mēdžeri. Skolotāji vada stundas, kaut eksaktajā jomā pedagogu Latvijā pietrūkst.

Direktori piedomā, kā savai skolai iegūt konkrētu pedagogu, lai tas paliktu darbā, nevis, cauri skrīstot, ierastos novadīt dažus stundu. "Skolotājam jābūt uz vietas skolā, lai ne tikai strādātu ar skolēniem, bet arī strādātu kopā ar kolēģiem, plānojot un īstenojot izglītības darbu," pamato D. Dombrovska.

Jāceļ skolotāja prestižs sabiedrībā

Amatas novada Apvienotās izglītības pārvaldes vadītāja piebilst, ka skolēnu vecāki, sabiedrība, politiķi, Latvijai atgūstot neatkarību, pedagogus daudz kārt publiski iztīrājuši, smagi kritizējot. "Par skolu un skolotājiem ir runāts vienmēr, jo pedagogs ir sabiedrības redzeslokā. Neatkarības gadu laikā kļuvām par kritiķiem, kas sāka izķidāt skolas lietas un pašus skolotājus. Sabiedrība no sākuma par to bija gandarīta, jo runāja, ko domāja. Taču tagad ir pazaudēts priekšskars skolotāja darbam, kuram tur bija jāpaliek. Tas, ka katrs reiz gājām skolā, ne tuvu nenozīmē, ka zinām, kā jāstrādā skolotājam, bet sabiedrības bravūra pārvēlās pār skolām kā devītais vilnis un samocija dau-

dzus skolotājus. Arī pašu sabiedrību un skolēnus. Vecāki, sevi pārvērtējuši, sākuši pamācīt skolotājus. Gudrs skolotājs atrisinās šādu situāciju, tā pāries pāri, bet mazāk pieredzējis skolotājs, atbildot uz sabiedrības provokācijām, piemēram, sociālajos tīklos, izdarīs kādu muļķību. Provokāciju pret skolotājiem nav trūcis."

D. Dombrovska par jauno paaudzi, kura ienākusi strādāt skolā, saka: "Uz gados jaunajiem skolotājiem publiska skolotāju profesijas un viņu pašu darba ķīdāšana darbojas citādi. Vispār uz jaunajiem tas, ka kāds par skolotāju kaut ko sliktu pateica, nokritizēja, neiedarbojas tā kā uz vidējās paaudzes pedagogiem. Jā, vecāki skolotāji ies mājās un situācijas analizēs, jaunāki skolotāji labākajā gadījumā ieies dušā un aizskalos publiskos pārmetumus par pedagoģisko darbību. Visbiežāk jaunais speciālists pedagoģijā tikai paraustīs plecus un neko neņems galvā."

Aizstājēju vienmēr atrod

Kā rīkoties skolu direktoriem, ja mācību gada laikā uz laiku iztrūkst pedagogs? Nevar aicināt darbā vienkārtīgi strādāt gribošu cilvēku, tas nav darbs pie konveijera. D. Dombrovska: "Arvien biežāk uzzinām par ilgstoši slimojošiem skolotājiem, kuriem ir nopietnas veselības problēmas.

Tas nonāk arī Izglītības pārvaldes redzeslokā, jo lauku skolas direktors pasaka, ja kāda skolotāja trūkst. Tad sākas sazināšanās starp skolām, un nevaru atcerēties gadījumu, kad ilgstoši septiņu novadu skolās, kuras pārzinām, nenotiktu stundas noteiktos mācību priekšmetos. Ja nu tiešām vietā nevar piesaisīt citas skolas pedagogu, tad to dara ar skolas kolektīva iekšējiem resursiem. Dara visu, lai konkrēta mācību priekšmeta nodarbības notiktu. Taču skolotāju ilgstoša slimošana ir pamanāma tā vai tā.

Skolotāji iedzīvojas smagās diagnozēs, kuru apārstēšana neprasa tikai dažas nedēļas. Pedagogi strādā ilgi un godprātīgi, strādā pāri savām fiziskajām un emocionālajām spējām, taču tad viss – spiests atzīt, ka veselība neļauj. Tas mācību gada laikā skolas vadībai rada daudz problēmu."

Taču Izglītības pārvaldes vadītāja nevēlas lauku skolotājiem pārmetēt. Viņi ir godprātīgi darījuši darbu, rīkojušies tā, lai savai skolai neradītu liekas problēmas ikdienā. Pieredzējušais skolotājs domājis, kā labāk citiem, skolēniem, skolai kopumā, nevis pašam, savai veselībai. Tagad izglītības vadītājiem būs jāņem vērā, ka jaunā paaudze, kas nāks strādāt skolā, domās citādāk. Tas nekas, ka esi studējis pedagoģiju. Ja darbs vai darba apstākļi neapmierina, bojā veselību, grauj pašapziņu, tad labāk to laikus pamest un meklēt citas iespējas sevi apliecināt. □

Trūka tikai franču valodas pasniedzēja

Cēsu novada pašvaldība, mācību gada sākumā saņēmusi skolu datus par pedagogu nodrošinājumu, pārliecinājās, ka visas vakances ir piepildītas.

Izņēmums bija Draudzīgā Aicinājuma Cēsu Valsts ģimnāzija, kura bija izvirzījusi mērķi piedāvāt audzēkņiem vēl vienu svešvalodu un uzrādīja vakanci franču valodas skolotājam. Šobrīd skola radusi atbilstošu speciālistu.

Mainoties tam, kā samaksā par skolotāju darbu, ne tikai stundām, kas jāpavada klasē, arī par darbu pie burtniecām un stundu plānošanas un gatavošanas, Cēsu skolās dažkārt priekšmetu skolotājiem konstatēta pārslodze. Ļoti laikietilpīgs darbs ir latviešu valodas skolotājiem. Ir gadījumi, kad direktoram uz laiku jāpaaicina darbā pensionēta skolotāja, lai atvieglotu pārslodzi strādājošiem.

Cēsu Valsts ģimnāzijas direktore Gunta Bērziņa skaidro, ka vakances parasti gan rodas, ja skolotājs dodas pensijā: "Pašlaik situācija nav saasināta, bet tāda varētu būt pēc gadiem pieciem. Kad pensijā aizgāja pieredzējusi vācu valodas skolotāja, vietā uzaicinājām skolotāju no ģimnāzijas Valmierā. Kuru katru nevarējām savā skolā aicināt, jo sagatavojam audzēkņus starptautiskajam DSD eksāmenam vācu valodā. Tā ieguvām skolotāju vidējos gados, kura jau strādā, bet viņas māja ir Pārgaujas novadā."

Rudenī ģimnāzijas kolektīvā gaidot ierodamies jaunu kolēģi. "Kad atnāks, tad runāsim," saka direktore, priecīga, ka akūtu problēmu ar skolotāju kadriem skolā nav.

Mācību iestāde	Skolēnu skaits	Skolotāju skaits	Tajā skaitā vīrieši	Vecums no		
				24 - 44 g.	45 - 64 g.	no 65 g.
Amatas pamatskola	89	17	3	11	6	
Drabešu Jaunā pamatskola	74	13	1	1	12	
Zaubes pamatskola	43	12	1	2	9	1
Mārsnēnu pamatskola	30	11	1	3	7	1
Drustu pamatskola	50	10	1	2	6	2
Skujenes pamatskola	53	18	2	8	10	
Taures pamatskola	59	13	2	2	11	
Inešu pamatskola	28	13	1	3	9	1
Straupes pamatskola	91	13	2	2	10	1
Nītaures vidusskola	98	16	3	4	12	
Līgatnes vidusskola	168	22	1	5	17	
Jaunpiebalgas vidusskola	278	32	2	7	23	2
Vecpiebalgas vidusskola	192	34	5	5	28	1
Stalbes vidusskola	107	19	3	5	14	
Raunas vidusskola	148	19	3	4	13	2
Priekuļu vidusskola	414	29	3	5	24	

Avots: Amatas novada Apvienotā izglītības pārvalde, 2017. g. septembris

Priekuļu vidusskolā jaunais sociālo zinību skolotājs Mareks Dambītis pēc izglītības ir ekonomikas speciālists. Izturējis lielu konkurenci "Iespējamajā misijā", lai iekļūtu starp jaunajiem skolotājiem.

MAIRITA KAŅEPE

Mācoties vidē, kur dažādu jomu speciālistus īsā laikā sagatavo darbam pedagoģijā, jaunais vīrietis jutās nokļuvis īstajā vietā. To, kas apgūts "Iespējamajā misijā" vasarā un turpinās iknedēļas mācībās, Mareks tūlīt pat pielieto praksē. Darbs Priekuļu vidusskolā Marekam veicoties un arī sagādājot gandarījumu. Viņš teic - joprojām nevaru noticēt, ka atzīts par piemērotu un pieņemts, lai izmēģinātu spējas pedagoģijā.

"Kad ieguvu bakalaura grādu ekonomikā, universitātē pieteicos nākamās pakāpes studijām ar ekonomikas ievirzi. Nomācījos gandrīz gadu, bet aizgāju, mani tas vairs nesaistīja. Es gribēju atkal būt Valmierā, kur esmu dzimis un audzis. Taču iegūt pieņemamu darbu ar savu izglītību bija grūti," stāsta jaunais vīrietis, kurš Valmierā dabūjis darbu loģistikā, veidojis kravas, līdztekus meklējot citu darbu. "Ieraudzīju informāciju par vakancēm "Iespējamajā misijā", kur sagatavo pedagogus. Neticēju, ka mani pieņems, bet aizpildīju anketu ar ļoti daudz jautājumiem. Anketēšana notika tiešsaistē. Gandrīz tiku līdz galam, bija pēdējie trīs jautājumi, kur jāpaskaidro situācijas, bet necentos tikt līdz galam. No misijas zvanīja un aicināja turpināt, pēdējā brīdī arī aizpildīju," stāsta Mareks, ar kuru tālākā saruna notikusi caur skaipu, bet tad aicināts uz Rīgu ar paša sagatavotu ministundu skolotāja lomā. "Vēl man bija lomu spēle, kurā izspēlējām skolotāju sanāksmi. Man kā skolotājam tajā bija uzdevums atrast skolnieci, kura dzīvo pie vecmamma, jo vecāki strādā Anglijā, atbalstītāju mācību turpināšanai."

Piesakoties izmēģināt spēkus

Izmēģina darbu pedagoģijā

pedagoģiskajā darbā, Mareks uzsvēris, ka vēlas strādāt Valmieras pusē vai arī tuvējās pilsētās, lai mācītu ekonomiku, ko jaunietis pārzina, bet atbilstošas vakances tajās nav bijušas. "Nebiju gatavs pārcelties tālu prom no savas mīļās mazpilsētas. Tad man zvanīja no misijas un teica, ka atraduši vietu Priekuļos, bet tur būs jāma-ca sociālās zinības, mācību priekšmets, kurā ekonomikas tēma pat ir iekļauta. Sapratu, ka tā man būs lieliska iespēja!"

Mareks Dambītis uzsver, ka vēl vasarā, būdams "Iespējamās misijas" kārtēja iesaukuma jauniešu vidū, pat sešu nedēļu mācību laikā līdz galam nav sapratis, kā tas ir - būt skolotājam, mācīt konkrētu priekšmetu. Viņš uzsver, ka nav apjautis, kā būs ik dienu skolā strādāt par pedagogu, kā notiks gatavošanās katras nākamās dienas stundām. Pēc pusgadu ilga darba Priekuļu vidusskolā jaunais skolotājs teic: "Mani uzskati par skolotāja darbu ir mainījušies, jau novērtēju, cik daudz skolotājam jāiegulda, lai novadītu vienu pašu stundu. Mans respekts pret skolotājiem ir cēlies vairākus līmeņus." Sabiedrības vispārējus priekšstatus, ka skolotājs strādā tikai tad, kad atrodas klases priekšā, Mareks nosauc par pamatīgu kļūdu. "40 minūšu darbs, vadot klasē stundu, ir tikai aisberga redzamā daļa," tas Marekam tagad skaidri saprotams.

Jaunais skolotājs nespēj vien-

■ PRIEKUĻU VIDUSSKOLĀ. Jaunais sociālo zinību skolotājs Mareks Dambītis ar skolotāju Anitu Skrastiņu, kas kļuvusi par mentori jaunā kolēģa ievirzīšanā pedagoģiskajā darbībā.

Foto: INDARS KRIEVIŅŠ

svēr Mareks, kurš, būdams "Iespējamās misijas" sūtnis Priekuļos, ar organizāciju noslēdzis līgumu uz diviem gadiem. Viņš strādā un divas dienas nedēļā arī apgūst misijas programmu, noskaidrojot, vai skolotāja darbs būs viņa dzīves misija. "Mēs mācāmies un reizē esam praksē, atīstām sevi kā skolotājus."

protu pat labāk komunicēt nekā ar pieaugušajiem. Arī ar jauniešiem jau māku izveidot kontaktu," atzīst jaunais pedagogs. Pagājušajā nedēļā Marekam bijusi sociālo stundu tēma par laika plānošanu. Tajā 6. klasi viņš rosinājis aizdomāties, vai dators ir draugs vai ienaidnieks. "Vecākām klasēm sociālajās zinībās ir vairāk stundu, un tajā jāpaspēj apskatīt daudzas tēmas, kas sakārtotas pa blokiem. Arī tēmas par veselību, sevis atīstību. Es aicināju runāt par emocijām, par to, kā tikt pāri bailēm, dusmām. Runājām arī par ģimeni, par pubertāti, lai arī tā ir tēma, par kuru skolēni īsti nemaz negribēja runāt. Taču skolēniem jāzina, kas ar viņiem notiks."

Vaicāts, kā jauns, nepieredzējis skolotājs plāno stundas, Mareks Dambītis stāsta par jau iegūto pieredzi: "Ja esmu iedomājies skolēniem iedot vairāk, stunda izrādās par īsu, gribas veselās 60 minūtes, ne 40. Citreiz liekas, ka ar 30 minūtēm pietiktu, lai būtu ne par maz, ne par daudz." Salīdzinot

sevi kādreiz skolas solā un tagad klases priekšā, Mareks to salīdzina ar attālumu no Zemes līdz Mēnesim. "Nekad nedomāju, ka būšu skolotājs. Man taču bija pārniskas bailes stāvēt priekšā, piemēram, lai aizstāvētu zinātnisko darbu skolā. Tagad sajūtas ir citādas. Jaušu, ka esmu šeit, skolā, lai dotu citiem kaut ko no savas pieredzes. Vairs neuztraucos, ka esmu priekšā, sevi neuzskatu par skolotāju, tikai uz kuru jāpozicionējas. Esmu mācību procesa vadītājs, un tā ir pavisam cita sajūta."

Jaunais skolotājs no Valmieras, ik dienu braucot 35 minūtes uz darbu Priekuļos, sākumā ceļā klausījies radio, bet tagad braucot klusumā: "Tad man ir laiks sako-pot domas, apzināt mērķus, ko gribu panākt tajā skolas dienā. Atbraucot uz skolu, esmu jau gatavs strādāt." Lai Priekuļos skolēniem būtu pieejams ne tikai stundās, Mareks mājupceļā dodas vēlā pēcpusdienā. □

MAREKS DAMBĪTIS:

- Esmu gatavs ar skolēniem runāties, viņi arī nāk manā kabinetā, un mums ir laiks un tēmas sarunām.

priecāties, ka ticis tieši Priekuļu vidusskolā. "Tā ir Dieva dāvana, kā mani pieņēma! Skolotāji mani vēl nezināja, bet sagaidīja ar puķēm un apsveikumu. Bija tik lieliska sajūta, ka uzreiz esmu pieņemts kolektīvā, varu strādāt, nav jāšāk ar sevis pierādīšanu," uz-

Pirms kāda laika Mareks Dambītis strādājis jauniešu nometnes komandā, kurā mācījies kontaktēt ar bērniem un pusaudžiem. "Man tas labi paveicās. To atceros, kad gāju līdz galam garajā pie-teikšanās procesā misijai. Priekuļos redzu, ka ar pusaudžiem

aicināto jauniešu vidus atradīs Raunai atbilstošu kandidatūru. Direktors ir nesapratnē, kāpēc valsts augstskolas darbam skolā nesagatavo piemērotas skolotāju kandidatūras. Pat pedagoga specialitāti ieguvušie neizrāda lielu entuziasmu strādāt par skolotājiem. Viņš vērtē, ka uzņemšanas komisiju darbība augstskolās ne-atraida nevienu, kas grib iestāties, mērķtiecīgi neatlasot pedagoga darbam piemērotos.

"Tāpēc skolu direktori spiesti skatīties, kur apkārtne pedagogi strādā nepilnu darba slodzi, un aicināt pie sevis. Šajā mācību gadā

Pedagogi novērtē, ja skolas vadība mērķtiecīgi skaidro, uz kādu mērķi mācību iestāde ies turpmākajos gados.

Direktors pats sāk pārmaiņas

Raunas vidusskolā no šī mācību gada ieceltais direktors Edgars Plētiens analizējis pedagogu sastāvu, iespējas ar to aktīvi turpināt Raunas vidusskolas darbu.

MAIRITA KAŅEPE

"Man ir redzami vairāki riska faktori skolotāju komandas noturēšanā un papildināšanā," uzsver direktors, kurš pirms tam

strādājis šeit arī par skolotāju, pasniedzis vēsturi. Viņš uzsver, ka ir vērts jau tagad lūkoties pēc jauniem skolotājiem, aicināt viņus darbā uz Raunu. Tā kā Edgars Plētiens strādā arī pedagoga atlasē un sagatavošanā "Iespējamajā misijā", tur arī domā vērsties ar skolas iesniegumu, norādot vakances, kas atbrīvosies.

Raunas vidusskolā viena no vecākās paaudzes skolotājām jau informējusi direktoru, ka pavisam drīz dosies pensijā. Jau tagad viņa nevēlas strādāt ar tik lielu slodzi. "Viņa ir laba skolotāja, bet man jāšāk rīkoties, zinot, ka atbrīvosies vieta," skaidro direktors cerībā, ka "Iespējamajā misijā" no

Raunā iztrūkstošus skolotājus aizstāj divas skolotājas, kuras brauc no Cēsīm. Tas ir variants skolai, nepazeminot mācību kvalitāti," atzīst direktors. Aicināt darbam vidusskolā jaunus pedagogus palīdz arī novada dome, tā gatava atbalstīt skolu, ja uz-icinātajam pedagogam jāatrod mājvieta. Arī direktors skolā rīkojies, lai ieinteresētu skolotājus strādāt: "Izveidoju sistēmu, ka pedagogs var saņemt lielāku algu, ja vairāk darījis. Iepriekš tā nebija, bet tas ir iespējams no skolai piešķirtās valsts mērķdotācijas."

Raunas vidusskolas jaunais direktors raugās, lai ikvienam skolotājam ir izaugsmes iespējas, jo izglītības sistēma mainās. "Esmu uzsācis skolēnu brīvlaikos pedagogiem rīkot praktiskas nodarbības, kurās apgūstam aktuālas pedagoģiskas lietas," uzsver E. Plētiens, piebilstot, ka skolās tā nav parasta prakse. "Nereti skolu vadība uzskata, ka skolotāji paši ir atbildīgi par savas kompetences paaugstināšanu. Es domāju, ka skolas vadībai mērķtiecīgi jā-

strādā, skaidrojot, uz kādu mērķi skola ies turpmākajos gados, direktoram jāpiedāvā pedagogiem pilnveidot prasmes tieši tajā. Pedagogi to arī novērtē. Tie, kas ziemas brīvlaikā pavadīja skolā divas mācību dienas, jutās ļoti priecīgi par iegūto."

E. Plētiens mācību iestādē ir vienīgais skolotājs - trīsdesmitgadnieks. Pārējie ir krietni vecāki, strādā arī pensijas vecumu sa-sniegušie. Vai pedagogi, kuriem ir solīds darba stāžs, kuri ir visai cienījami sava darba pratēji, gribēs īsi pirms došanās pensijā ar aizrautību apgūt jauno - kompetencēs balstītu izglītību? Uz to atbilde vēl jāmeklē, bet direktors kā labu piemēru pedagoga darbībai, kas balstīta kompetencēs, min darbmācības skolotāju, uz kura stundām un arī pulciņiem bērni raujas." Ja darbmācības skolotājs tā nestrādātu, bērni nerautos pie viņa," tāds ir gados jaunā direktora vērtējums par ļoti pieredzējušo skolotāju Ausekli Tūteru. □